

EL MEU ITINERARI ESPIRITUAL EN UN MÓN I UNA ESGLÉSIA CANVIANTS

FRA MATEU SANCLIMENS

En ocasió de la mort del Pare Mateu (20-08-2023) ens ha semblat adient publicar aquest article seu, autobiogràfic, que va sortir a la revista Recerca 42 l'any 2008.

Fra Mateu ha estat un "frare bonhomíós", acollidor i amable. Sempre servicial, havia estat provincial i guardià diverses vegades. Lliurat a la catequesi d'infants a Sarrià i a la formació dels caputxins a Arenys, els darrers anys els ha passat al convent de Palma, acollint els fidels a l'església. Darrerament li agradava escollir els serveis més senzills: la porteria, ajudar a la cuina, netejar els lavabos... Que Déu el tingui en el seu Regne de pau, joia i... música.

Pot semblar una mica poca-solta, però a falta de saber l'ofici i haver de tocar cada diumenge les campanes de la parròquia que serveixo, faig sonar tantes batallades com anys tinc. I a cada batallada em va passant pel cap, com una pel·lícula ràpida, un any de la meua vida, per donar-ne gràcies a Déu. De tot hem de donar-li gràcies, àdhuc dels errors i pecats, ja que per ells experimentem la misericòrdia del Senyor (*o felix culpa*).

Setanta-dos anys poden semblar molts i poden semblar pocs. Si més no, són bastants com per notar un canvi de la vida viscuda en unes circumstàncies històriques concretes i dins una comunitat de fe, l'Església, que està en evolució o adaptació constant.

Amb les pinzellades que faig de la meua experiència religiosa des d'infant, potser quedarà una mica dibuixada l'evolució de la meua estimada Església.

I. Setanta-dues campanades Campanades 1-9 (anys 1936-1945)

Nascut el 23 de maig de 1936, dec ser el darrer nadó batejat abans de la guerra civil a la Colònia Prat, de Puig-reig, al Llobregat. El pare va ser cridat a files. L'absència del pare durant tres anys, prou que la noten

les criatures petites. Recordo una mare plorosa i una germana tres anys més gran que jo donant-me la mà. Tinc molt present la retirada de les tropes republicanes cap a França i el retorn del pare del camp de concentració.

La majoria dels treballadors de la Colònia es consideraven de la part dels vençuts. Tanmateix, fora d'escassos incidents entre alguns més revolucionaris i altres més franquistes, aviat es va normalitzar el treball de la fàbrica i el culte de l'església. Fins i tot va haver-hi una reacció (sovint forçada) cap a una major pràctica. El mestre era un cristià convençut que feia resar a l'escola i explicava la Història Sagrada i la vida de sants.

A casa, jo veia resar la iaia (àvia paterna). La mare anava a missa els diumenges. El pare era dels pocs homes de la Colònia que no hi anava, cosa que era motiu de discussió sobretot amb la iaia. Però ell prescindia del "què diran." Era summament recte i sincer. Recordo una discussió per la qüestió de la Butlla ("Bula de la santa Cruzada"), de dispensa de dejuni i abstinència en certs dies. El pare deia que allò era una manera de treure diners. Deia: "Si s'ha de fer penitència algun dia, se'n fa. Però és absurd pagar per no fer-ne".

Jo vaig fer la Primera Comunió amb nou anys complerts. Amb els companys vam proposar-nos combregar els Nou Primers Divendres de mes, per les gràcies especials que se't prometien. I arran d'això, recordo el meu primer "peccat", és a dir, haver fet una cosa contra el que em deia la consciència, encara que ben mirat potser ja intuïa que certes normes podien ser absurdes o mal formulades o mal enteses.

El fet és el següent: Poc abans d'anar a dormir la vigília del que havia de ser el Divendres novè, vaig posar-me a la boca un tros de pega-dolça. En despertar-me al matí, encara vaig notar el gust. Tot i pensar que allò m'impedia combregar (no es podia prendre ni una gota d'aigua des de mitjanit), tanmateix vaig anar-hi per no trencar els nou primers divendres, ja que en aquest cas hauria calgut tornar a començar pel primer...

Campanades 9-13 (anys 1945-1949)

Aviat vaig apuntar-me a fer d'escolà. I no sols m'agradava fer-ne els dies de festa, per figurar, sinó també els dies feiners, en què hi havia molt poques persones. Algunes vegades havia ajudat a Missa abans de trenc d'alba, perquè el mossèn havia d'anar de viatge i no podia dir-la sense almenys l'escolà. Jo em feia cridar per la iaia, perquè els pares encara matinejaven més per anar a treballar a la fàbrica. Entrava a l'església, i tot seguit m'agenollava davant el Santíssim i resava el "Senyor meu Jesucrist", tal com ens feia fer el capellà.

Tinc un record molt bonic del "Mes de Maria", és a dir, el maig de cada any. Al vespre, a l'església, es resava el rosari i es feien unes meditacions senzilles sobre la Mare de Déu i es cantaven unes boniques cançons populars amb la participació del cor parroquial. En sortir, nens

i nenes jugàvem per la plaça amb tota la il·lusió.

Quant a les misses, la més concorreguda era la del primer diumenge de mes, amb "comunió general". Llavors venia un frare franciscà de Berga per atendre les confessions. Durant la missa (en llatí, àdhuc les lectures) es resava el rosari, fent una interrupció a l'hora de la Consagració i, naturalment, al moment de combregar.

M'hagués agradat anar al Seminari diocesà, de Solsona, com alguns dels meus amics. Vaig parlar-ne a casa, però el pare em va dir: "Jo no t'ho puc pagar, i no vull anar a llepar l'amo. A més, encara ets massa petit". Però quan vaig tenir prop de 13 anys, va venir a predicar un novenari el caputxí pare Bru. Després d'ajudar-lo a Missa, em va preguntar si alguna vegada havia pensat ser sacerdot. Li vaig dir que sí, però que els de casa no podien pagar-me el seminari. Llavors em va dir: "Si només és per això, no patiu, que al nostre seminari d'Igualada podries venir-hi sense pagar res". Així vaig plantejar-ho de nou a casa, amb el suport del mestre i de la majordoma del mossèn. El pare i la mare encara es mostraven reticents. Aquell vespre em van parlar com si fos una persona gran: "Mira, els frares i capellans són els primers que se'ls carreguen en cas de revolució. A més, si haguessis de ser com molts que són mals sacerdots, fora millor no ser-ho". Jo no sabia què dir. Callava. Providencialment, la meva germana, tres anys més gran que jo, va dir: "Però, si ara només es tracta d'anar a estudiar batxillerat, cosa que aquí no podrà fer... Més endavant ja decidirà el que vulgui..." A partir d'aquest moment ja vam començar a preparar el meu ingrés, que fou el 14 de setembre de 1949.

Campanades 13-16 (anys 1949-1952)

Jo desconeixia què era la vida religiosa. Només el mestre a vegades ens expli-

cava alguns tòpics dels cartoixans. Però la idea que me n'havia fet era que s'havia de deixar la vida normal ("del món") per donar-me del tot a Déu obeint uns superiors. Aquesta bona disposició em facilità el pas pel seminari.

En aquella època els seminaristes o "seràfics" érem com frares. Fins i tot ens canviaven el nom propi si era repetit. A casa dels pares, només hi anàvem 10 dies de vacances pel juliol.

Al seminari, recordo moments molt emotius de la Litúrgia, amb la participació que hi teníem en el cant, sigui gregorià sigui polifònic, o també popular, sobretot per Nadal.

Passàvem moments molt recollits de pregària a l'oratori. Tot el dia i tota la setmana i tot l'any era un enfilall d'actes pietosos. No cal dir que també hi havia molta dedicació a l'estudi i molts moments de lleure fent esport, passejades i vetllades culturals. Tornant de passeig els dijous a la tarda resàvem el rosari pel camí en plena natura. L'estada al Santuari de Núria, durant tres setmanes d'estiu, també ajudava a integrar la fe i el lleure.

Campanades 16-17 (curs 1952-1953)

Uns mesos abans d'anar al noviciat d'Arenys de Mar, al seminari ja et passaven del dormitori comú a una minúscula cel·la individual de la comunitat. Així t'habituaes una mica a la solitud, encara que només fos a l'hora d'anar a dormir. Recordo que algun vespre jo ho aprofitava per fer alguna lectura devota, fins que un dia el pare Director em va fer observar amablement que em convenia dormir totes les hores disponibles.

El dia 7 de setembre vaig ser rebut jurídicament a l'Orde Caputxí amb la vestició de l'hàbit de sant Francesc. Tanmateix, des del dia que vaig anar al seminari, jo ja em sentia donat a Déu i formant part de la família caputxina.

Al noviciat s'intensificaven els actes de pregària. A més de la recitació de tot l'Ofici diví en llatí (les Matines a mitjanit), fèiem estones de meditació, el rès del Rosari i altres oracions com les de benedicció de taula i de comiat del dia. No seguïem cap curs acadèmic formal, però sí algunes classes d'espiritualitat. Ens quedava temps per ajudar a la cuina pelant patates o per fer la neteja de la casa. També tenies temps per avorrir-te una mica.

Per la casa de noviciat, hi passaven bastants joves o homes que deien que volien ser frares. D'alguns ja es veia que hi pararien poc, perquè simplement cercaven situar-se. Altres es feien enrere perquè devien trobar massa sacrificada la vida que s'hi menava.

Els meus pares van venir a la cerimònia de Vestició de l'hàbit, però no a la Professió, ja que la iaia s'estava morint. Aquell dia vaig demanar al pare Provincial si em permetia anar a acomiadar-me d'ella, a la qual cosa

va accedir. A l'endemà m'hi va acompanyar el pare Mestre en una visita ràpida: arribar a mig matí, saludar la família, dinar i marxar. La iaia en tingué una gran alegria. Malgrat estar a les acaballes (va morir aquella mateixa nit), va poder distingir i besar el cordó blanc que cenyia l'hàbit.

Aquesta visita era un fet excepcional, ja que, per principi, no anàvem mai a veure la família. El que sí fèiem era escriure'ns de tant en tant i, quan podien, ells venien a veure'm.

Campanades 17-20 (anys 1953-1956)

Al convent d'Olot fèiem els estudis de Filosofia, que incloïen matèries que actualment serien de Batxillerat. Hi havia un bon ambient d'estudi, amb professors joves, tots caputxins. Ens feia classes de grec un venerable, el pare Nolasc del Molar, home dedicat a la recerca històrica i a publicar treballs de Filologia i traduccions de Patrologia. El Director, Jordi Llimona, ens feia

llegir llibres de Literatura catalana i universal, així com d'espiritualitat "oberta", sobretot d'autors francesos.

El ritme comunitari era semblant al noviciat, encara que una mica més mitigat; per exemple, a mitjanit només ens aixecàvem a resar tres dies a la setmana. Val a dir que era una formació força "espartana", per tal com havies de sobreposar-te al fred i a la son. Els passeigs també eren de campionat: caminàvem hores i hores amb poca manduca, calçats amb espadenyas o sandàlies i sempre vestits amb l'hàbit.

El parell de mesos d'estiu podies dedicar-te més a lectures de lliure elecció. També teníem l'oportunitat de passar alguns dies al Santuari de la Mare de Déu del Mont, patrona de l'Empordà, a prop de Besalú. Allà fèiem vida més casolana i col·laboràvem en feines del bosc o de la casa i també fèiem de picapedrers a l'església.

Recordo haver fet alguna excursió amb gent de fora, més o menys coneguda. Confesso que en una d'aquestes excursions vaig quedar embadalit d'una bona noia, el record de la qual va acompanyar-me força temps. Però ella no va arribar a saber mai l'atracció que em va desvetllar.

El fet de ser un grupet de joves professors (uns quinze), això ens permetia poder fer alguna cosa bonica de cant. No solament el litúrgic (gregorià i polifònic), sinó també de tipus més popular o profà per a les vetllades recreatives. No teníem mestres diplomats en música, però mútuament ens esperonàvem perquè sonés dignament.

Campanades 20-24 (anys 1956-1960)

Al convent de Sarrià, hi havia el Col·legi de Teologia i una venerable comunitat de frares, juntament amb la Cúria provincial i la Infermeria. Un havia de ser ja una mica madur o responsable per no despistar-se entre les possibles distraccions que t'oferia la ciutat, malgrat que la disciplina conventual continuava essent força estricta.

L'abundància de vocacions que hi havia arreu permetia que entre els seminaristes o joves professors de les distintes Congregacions poguéssim organitzar competicions de futbol.

Els estudis de Teologia, amb els llibres de text que teníem (en llatí), no eren res de l'altre món, vist amb ulls d'ara. Es notava una certa necessitat de renovar l'enfocament de moltes qüestions, sobretot en Sagrada Escripura. El Professorat feia tot el que podia, amb bona voluntat. Alguns s'estrenaven, acabats d'arribar de Roma.

A 21 anys vaig fer el compromís perpetu de consagració a Déu i de pertinença a l'Orde caputxí. Jo em sentia feliç de poder anar avançant en els estudis i anar albirant un proper futur d'apostolat. Aquest apostolat ja el començàvem a tastar anant a algun centre de culte amb poc personal per a ajudar-los en la Litúrgia complexa de Setmana Santa, sobretot donant suport al cant. També ens iniciàvem en la catequesi o animació religiosa en col·legis. Allà ja vaig expansionar-me en aquest sentit, en contacte amb la quitxalla, els mestres i les famílies, preparant Primeres Comunions. A mig curs de l'últim any de Teologia, el dia 2 de febrer de 1960, vaig ser ordenat sacerdot. Tant a la Primera Missa al nostre convent de Sarrià com al poble nadiu, no vaig voler altres "padrins" que els meus pares. Precisament allà, a la Colònia, aquell dia (dilluns de Pasqua) vaig poder fer obra de reconciliació entre el meu pare i els amos de la fàbrica –patint-hi jo una mica–, ja que vaig aconseguir que fossin invitats també al convit. Les relacions eren tenses arran d'un conflicte laboral que feia poc s'havia donat pel fet que el meu pare era l'enllaç sindical.

Campanades 24-28 (anys 1960-1964)

Quan comentava als qui més em coneixien que m'enviaven a Roma, em preguntaven si hi anava a estudiar Música Sacra. Doncs no! M'hi enviaven a estudiar Moral.

En realitat, va ser Dret Canònic amb un complement de Moral. La tesi va versar sobre un tema relacionat amb la pastoral del Confessor: possibles conflictes entre fur intern i extern.

És una sort haver pogut passar quatre anys a l'estranger, ni que fos en un règim d'estudi i de disciplina religiosa similar a la que havia viscut fins aleshores. En ser un col·legi internacional (un centenar de joves frares caputxins), això donava ocasió d'obrir-te a germans d'arreu del món. Als estius, se'ns ofería l'oportunitat de traslladar-nos a un altre convent de fora d'Itàlia per aprendre-hi l'idioma. En canvi, no teníem permís per venir a Catalunya.

Jo vaig anar un estiu a Alemanya i un altre a Àustria. Allà podies percebre la sensibilitat religiosa de gent diferent. En general encara es respirava tot un clima tradicional, però es apareixien ja uns certs qüestionaments sobre la conveniència d'una major obertura doctrinal i disciplinar. De fet, a Roma, el bon Papa Joan XXIII ja havia donat la sorpresa de convocar un Concili Universal Ecumènic. Ell personalment va presidir les sessions de la primera tongada. Les restants sessions foren presidides per Pau VI. Haver pogut viure a Roma coincidint tres anys amb Joan XXIII i un any amb Pau VI, és de les gràcies que més agraeixo a Déu. Encara que hom diu *Roma veduta, fede perduta*, això és potser una primera impressió. Però si un mira i tracta amb amor l'Església (incloses les seves Altes Jerarquies), acabes respectant-la i estimant-la i potser compadint-la.

Campanades 28-34 (anys 1964-1970)

Situat de nou a Sarrià, vaig començar a exercir de professor de Moral i, en part, de Dret Canònic. Tinc consciència de no haver estat prou bon professor. Tot just m'hi entrenava, quan els nostres estudiants van començar a seguir

els estudis a la incipient Facultat de Teologia, al Seminari de Barcelona. Alguns pocs dels nostres professors van tenir-hi càtedra. Jo no.

Llavors vaig centrar-me en la pastoral matrimonial en els Equips de la Mare de Déu, en la pastoral catequètica en col·legis, en l'escoltisme, en l'animació de cants en la litúrgia, etc. Era una època vibrant en tots aquests camps. Rere l'impuls renovador del Concili Vaticà II, ens sentíem amb permís (ens atorgàvem la facultat) de ser creatius. La gent valorava el frare, concretament el caputxí.

I nosaltres ens deixàvem estirar per tal de renovar l'Església i la societat.

L'any 1966 és el de la "Caputxinada" que, pel que ens afecta a nosaltres, no té altre valor que haver estat acollidors de gent amb lícits afanys de democràcia.

També vam ser nosaltres, concretament fra Josep Cabanes, que vàrem traduir el que fou el cèlebre *Catecisme holandès*. Abans de ser publicat, ja el vam utilitzar, donant-ne algunes primícies ciclostilades, en la catequesi d'adults que vam iniciar el curs 1968-1969 i que va durar uns quants anys.

Al començament era multitudinària (unes 250 inscripcions), encara que en anys successius va anar baixant fins a fixar-se en un centenar de participants. D'aquelles catequesis, molts han mantingut l'amistat nascuda en els grups de diàleg.

I com a conseqüència de la catequesi d'adults, va sorgir la catequesi d'infants, ja que els pares volien que es renovés la presentació de la fe als infants segons els nous aires conciliars.

Campanades 34-42 (anys 1970-1978)

Vaig estar nou anys al front de la catequesi d'infants. Any rere any creixia més, perquè les escoles anaven traient de les aules la preparació de la Primera Comunió. Vam arribar a tenir uns 400 nens. L'equip

de catequistes era molt bo i nombrós: uns 80, repartits en sis nivells. Fèiem catequesi setmanal en tres dies diferents.

Per a mi, era gairebé una dedicació exclusiva, ja que comportava atendre moltes persones: catequistes i famílies. D'aquella època he conservat moltes amistats, algunes molt profundes. El dia que jo complia 38 anys va coincidir amb la sortida de final de curs de catequesi que vam fer al santuari de la Mare de Déu de la Guàrdia, a prop del meu poble. Allí vaig poder presentar a tothom els meus pares, amb satisfacció d'ells i meva.

En aquesta mateixa època se'm va obrir la possibilitat de realitzar un somni de sempre: poder cantar en una coral. M'hi va estimar el nostre amic i feligrès Oriol Martorell, director de la Coral Sant Jordi.

Per tot això, la meua vida havia canviat moltíssim. Em va anar desapareixent la timidesa dels primers temps, que se m'havia arrelat segurament pel poc contacte que havia tingut amb el "món". Ara descobria que molta gent que estaven en el món no eren del món. Vaig trobar molts laics de més profunditat cristiana que alguns religiosos.

Per altra part, la meua integració a la comunitat caputxina volia ser total, i procurava seguir tots els actes tant de la pregària com els àpats. Tanmateix, la disciplina conventual s'anava mitigant en les seves formes "regulars" d'abans, a favor d'un millor clima fratern, de corresponsabilitat.

Era un moment eclesial molt especial, en què totes les congregacions feien revisió de la legislació per tal de retornar als seus propis orígens. Tanmateix molts germans van despistar-se pel camí i van sortir de l'Orde. I una cosa semblant passava entre el clergat diocesà: molts van secularitzar-se.

Campanades 42-48 (anys 1978-1984)

Inesperadament vaig trobar-me havent de fer el servei de Ministre provincial. És cert que ja havia format part del Consell o Definitori. Però aquest càrrec em venia una mica gran. Sort que vaig tenir algun encert, concretament haver triat com a secretari un germà excel·lent (fra Lluís de Reus). A més, vaig proposar una dinàmica bastant intensa de reunions del Consell, i junts vam crear diferents comissions de treball o reflexió que implicava la participació de bastants germans de la Província.

A part dels afers més organitzatius, que ho fèiem entre tots, el tracte personal amb els germans em fou molt enriquidor. Vaig

entendre molt bé el que va escriure Graham Greene: "Si coneguéssim el veritable fons de totes les coses, tindriem compassió fins i tot de les estrelles". Això era aplicable també en referència a les Superioritats que em va tocar de tractar.

El desig apostòlic que sempre m'ha acompanyat, el satisfieia a través de l'anunciació del cant litúrgic a les Misses de Sarrià, ja que vaig continuar residint allà. També vaig tenir temps per preparar un volum de Material Auxiliar per a l'Ofici diví i vaig predicar alguns recessos i tandes d'exercicis espirituals, encara que això no era el meu fort i em reclamava molt d'esforç.

Campanades 48-51 (anys 1984-1987)

El meu pare va morir a la primavera del 1984. Va morir amb plena consciència, després d'haver-lo pogut assistir espiritualment i haver-lo pogut vetllar la darrera nit. Malgrat que la mare va quedar molt sola a la Colònia Prat i malgrat que el meu cunyat començava a trobar-se malament, no vaig dubtar d'acollir la veu de l'obediència que em demanava d'anar a l'Amazones per un any a suplir un missioner.

La veritat és que va ser una mica dura la meua absència de Catalunya aquell any, ja que la meua germana també va enviudar. Sort dels bons germans frares i de bons amics laics que van procurar suplir-me fent costat a la mare i la germana. Jo ho feia amb cartes sovintejades.

L'any de "missions" m'ha quedat com un parèntesi ple de vivències.

Vaig aprendre molt observant la vida dels indis, els quals un dia tenien abundància de menjar gràcies a la caça o la pesca i un altre dia havien de fer dejuni forçat. Jo mateix no sempre vaig poder menjar per la gana que tenia. A més de suportar la calor, a vegades asfixiant, allà vaig sofrir algunes crisis de dolor a causa de la

neuràlgia del trigemin. Però tot se'm feia suportable amb la gràcia de Déu. També vaig passar algun perill –i vaig haver de fer el cor fort anant per la selva, a causa de les serps verinoses i del tigre que sabíem que rondava per aquells paratges. Però tampoc això no m'aturava. El que sí m'atuïen eren alguns problemes que vaig tenir a causa de certs predicadors sectaris que malparlaven dels "catòlics" com de falsejadors del cristianisme. I una espina se'm va clavar al cor un dia que jo visitava una estació missional allunyada, quan un indi, que es creia més eixerit que els altres i aquell dia havia begut més del compte, feia campanya perquè la gent no vingués a la reunió perquè "li havien dit que els catòlics enganyen".

A l'Amazones vaig aprendre-hi, sobretot, a ser més humà i haver-me d'espavilar en les coses pràctiques de la vida, ja que vaig viure-hi bastant sol.

Tornant de l'Amazones vaig reintegrar-me a la fraternitat de Sarrià, i durant dos anys vaig tornar a dedicar-me a la tasca catequètica. Des de l'any abans de marxar, jo ja havia tornat a col·laborar-hi, ajudant a trobar una modalitat nova, més de tipus "familiar": mentre els infants eren als grups, els pares tenien una xerrada amb diàleg per a ells. Sobretot resultava reeixida els diumenges, perquè després participaven de l'Eucaristia.

Campanades 51-63 (anys 1987-1999)

Destinat a Arenys de Mar com a guardià de la fraternitat de formació dels frares, la meva vida va canviar qui-sap-lo. Cal dir que jo no era pròpiament el responsable directe de la formació dels postulants, novicis i teòlegs, que en aquella època formaven un grup força nombrós. En certa manera, més que "pare", jo era "mare", fent-me càrrec també de l'economia de la casa.

Com a treball pastoral, vaig apuntar-me a la catequesi, que em portà feina i satisfaccions. Això em feu relacionar molt amb

les famílies d'una vila relativament petita. Jo hi encaixava bé. També vam iniciar el Cor l'Aixa com una secció de Joventut Seràfica. Això encara em va fer entrar més en la vida cultural vilatana.

En aquests anys vaig assaborir més la fraternitat "conventual" i vaig poder compartir els anhels dels joves que tastaven per primera vegada la vida religiosa. Amb ells, la música religiosa s'enriquia amb altres estils. Tanmateix, no hem abandonat mai del tot el gregorià.

Campanades 63-66 (anys 1999-2002)

Ara la campana de l'obediència em proposava anar al centre de Barcelona, en plena Diagonal, al convent de Pompeia. Jo sabia que aquest Santuari de la Mare de Déu havia tingut èpoques esplendoroses de gent de molta vàlua i amb unes litúrgies solemníssimes, harmonitzades per tota una escolania. Sabia que això era història passada i que calia situar-se a una realitat de més pobresa de personal i de mitjans.

Per a la reduïda fraternitat que érem, ens ocupava moltes hores el culte de l'església, com també les activitats de Pompeia-Grups (inclosa la catequesi), intentant fer-ho tot tan bé com sabíem. Entre altres coses vam renovar els llibres de cant litúrgic. Ateníem les confessions individuals dels fidels. I no vam atrevir-nos a suprimir les celebracions de la Penitència amb absolució comunitària abans de Nadal i Pasqua, donada la gran gentada que hi acudia i el clima d'autenticitat espiritual que s'hi respirava. Una altra activitat de la casa era l'atenció als immigrants a través del SSIM o Servei Solidari i Missioner.

Fou estant jo a Pompeia que va morir la meva mare nonagenària. Va tenir una mort de santa. Vaig poder assistir-la espiritualment i també corporalment. Unes setmanes abans de morir em va fer una confidència una mica enigmàtica: "Fill, només Déu sap el que jo he passat per ser tu frare". No vaig

demanar-li detalls, però m'imagino que es referia que en alguns moments dolorosos de la seva vida jo no li havia pogut fer el costat que ella hauria desitjat.

Campanades 66-72 (anys 2002-2008)

Durant el parèntesi del trienni de Pompeia, no vaig trencar del tot amb Arenys de Mar, ja que continuava fent classes de català i música als novicis i, a més, havia de visitar uns cosins malalts d'esquizofrènia que depenien de mi i vivien en una residència d'allà.

La nova distribució de les Taules o Famílies conventuals del Capítol provincial de 2002 va tornar a situar-me a Arenys de Mar, però sense tenir els càrrecs ni de guardià ni d'ecònom ni la direcció de la catequesi. Aquesta etapa, per a mi molt agraïda, és encara de major intensitat de vida fraterna.

Tanmateix, la falta de clergat diocesà va fer que el bisbe ens demanés col·laboració tant per a la parròquia d'Arenys de Mar com per a altres de fora. A mi, se'm va demanar l'ajuda a la parròquia de Sant Iscle de Vallalta i com a consiliari de la catequesi d'infants d'Arenys de Munt. Aquest treball pastoral en contacte directe amb el poble cristià em (ens) situa al bell mig de la problemàtica actual de l'Església en el món d'avui, en temps —els nostres— de “diàspora”. Tinc la sensació de viure, no ja en un lloc de “missions catòliques”, sinó de neo-paganisme. Més que mai convé que es faci arribar l'anunci de l'Evangelí, un anunci que sigui creïble, la qual cosa és tot un repte, no sols personal sinó comunitari. I és aquí on més valoro la vivència “cristiana” de la meva fraternitat que s'inspira en l'esperit de sant Francesc d'Assís: viure units i estimant-nos, essent com una senzilla i humil paràbola de l'Església missionera.

A més, la mort recent de la meva germana m'ha deixat la impressió que desapareixia una bona part del món de la

meva infantesa, quan arreu es respirava (almenys així m'ho semblava) fe i pietat. Això, juntament amb el contacte diari de gent força desestructurada que aollim al nostre convent d'Arenys de Mar (alguns dels quals ni tan sols són de fe cristiana), m'obre els ulls a una realitat molt diferent a la d'abans, realitat que també he d'estimar sincerament i a fons.

II. L'Església, avui, en un món canviant

Els qui des de petits hem viscut rodejats de religiositat cristiana, amb uns valors humans que entenem derivats del cristianisme, podem estar temptats de lamentar aquesta pèrdua de valors i de clima religiós i caure en el pessimisme i en una certa paràlisi. Davant d'aquest perill, penso que és bo d'analitzar, ni que sigui sumàriament, la situació d'abans i la d'ara.

Parlant amb germans “històrics” de la meva fraternitat, coincidim que no voldríem pas tornar a cinquanta o seixanta anys enrere, malgrat que s’hagin perdut alguns valors que hi havia. Però és molt més el que s’ha guanyat. Si el Papa Joan XXIII va creure necessari convocar un Concili per tal d’obrir finestres i deixar entrar aire renovat dins l’Església, vol dir que en molts aspectes hi havia una certa asfíxia. O, si no, que parli la gent que se sentia esclava de legalismes que havien causat tants escrúpols de consciència; que parlin els religiosos que sofrien força per falta de sensibilitat evangèlica en moltes comunitats; que parlin les famílies que sofrien per la falta d’humanitat en les relacions amb els seus fills o parents religiosos; que parlin els religiosos d’una Congregació que sofrien comparacions ofensives dels membres d’altres Congregacions o del clergat diocesà; que parlin els cristians d’altres Confessions o Esglésies que se sentien assenyalats com a heretges... I tants altres aspectes.

En canvi, la persona del sacerdot i la del bisbe s’ha fet, en general, més propera a la gent; han sorgit nous Moviments d’espiritualitat, els membres dels quals experimenten l’alegria i l’ajuda que vénen de compartir la fe en petites comunitats; s’ha avançat en el moviment ecumènic; es fan trobades de pregària compartida per membres de diverses religions (“l’esperit d’Assís”), i s’han fet signes exemplars de demanar-se perdó mútuament; Taizé és una realitat ben positiva de vivència cristiana i d’ecumenisme; hi ha gestos concrets de sinceritat i humilitat a l’hora de reconèixer la responsabilitat de certs delictes de persones d’Església; el degoteig constant de bons sacerdots i laics assassinats arreu del món pel sol fet de dur el nom de cristians, és una mostra més de la vitalitat de l’Església... I tants altres aspectes...

És cert que es respira un cert pessimisme generalitzat pel que fa a la sensibilitat

religiosa en la nostra envellida Europa. És molt preocupant la pèrdua de valors o pèrdua de punts de referència vàlids.

Pensem, per exemple, com en el món d’avui està baixant la valoració de la recerca de la veritat i, en canvi, s’accepta amb lleugeresa la mentida i la calúmnia, i com massa gent està sempre a punt per a la violència... Trenca el cor veure com alguns s’atreveixen a ficar-se amb la mateixa figura de Jesucrist, distorsionant-la, a través de novel·les i films i paròdies.

Els encarregats de parròquies palpem setmanalment com baixa l’assistència a la Celebració Eucarística, sobretot de jovent i matrimonis joves, i lamentem que tants cristians malmetin aquestes oportunitats que tenen d’escoltar la paraula de Déu i de pregar junts. En aquest sentit s’ha fet un gir de 180 graus: anys enrere era mal vist que algú no anés a Missa, i ara és mal vist anar-hi... Tanmateix, la gent que hi va en ocasió d’alguna circumstància que els afecta de prop (casament, bateig, enterament), especialment si la celebració ha estat ben preparada per la família amb el suport d’un sacerdot acollidor, la gent segueix amb molta atenció, gairebé com si tinguessin fam de sentir quelcom diferent del que ordinàriament senten. Per a molts, la Paraula de Déu els sona fresca, com acabada de sortir de la boca de Jesús o de la ploma de l’escriptor sagrat.

Malgrat que els mitjans de comunicació, en general, no perden ocasió per a bescantar l’Església i la seva Jerarquia i fàcilment titllen de gent tancada, retrògrada i fonamentalista qualsevol cristià, molta gent continua parant atenció al que diu l’Església. I, si s’hi fixen i potser la critiquen, deu ser que en el fons encara se l’estimen. La gent que havia estat creient-practicant continua tenint, fins i tot des de fora, un cert sentit per entendre com hauria de ser l’Església. I, si no ho és, la menyspreen. També és cert que ens trobem en uns

moments històrics de forta crisi cultural, que fa que bona part de la societat estigui molt separada de l'Església tradicional (que és la que coneixen, i encara malament), com si el món i l'Església anessin en línies paral·leles o divergents.

Hi ha punts de fricció forta entre la mentalitat de la societat "oficial" de l'Occident i la posició de l'Església, sobretot en temes que van a l'entorn del tema família i vida. Pensem en el divorci, pensem en l'homosexualitat, pensem en l'avortament, pensem en l'eutanàsia activa. En aquests punts difícilment l'Església es mourà de posició, car al seu darrera té no solament segles d'història sinó la mateixa Paraula revelada i la interpretació que fa del "dret natural" o dels "principis humans" o dels "valors humans" o de la "naturalesa o constitució humana"... L'Església entén que Jesús (l'Evangeli) ajuda precisament l'home en la seva dignitat. Jesús és el gran defensor de la persona per sobre de la llei, fins i tot de la Llei que era considerada sagrada.

Si bé és cert que és difícil conjuminar posicions en els punts que l'Església considera més clars i definitius, també és veritat que en molts altres aspectes sobre la manera de fer de l'Església podria haver-hi un replanteig més a fons. Hi ha moltes veus, i no pas enemigues de l'Església, que qüestionen el sistema d'organització i de govern que té, i es pregunten: ¿Per què tanta oposició que la dona pugui tenir dintre l'Església les mateixes oportunitats que l'home-baró per exercir el sacerdoci? ¿Per què s'imposa el celibat als sacerdots? ¿Per què no s'admeten casats al sacerdoci? Fins i tot, ¿per què no es permet que un sacerdot es casi? Molts sacerdots que s'han casat per solucionar el gran problema de la soledat (a més de la sexualitat) continuarien exercint, si se'ls ho permetés. ¿Per què no s'admeten als sacraments els "divorciats" casats civilment? ¿Quin sentit té continuar parlant de l'Estat del Vaticà

i dels seus ambaixadors (Nuncis)? ¿No caldria suprimir l'estil cortesà i polític, ple de secretismes i dissimulacions diplomàtiques? ¿Per què tanta parafernàlia de cerimònies i ornaments, títols i qualificatius? ¿Per què tant verticalisme en l'elecció de càrrecs, sigui de Papa sigui de bisbe...? Sembla un sistema de monarquia absoluta... ¿Per què tant centralisme romà en perjudici de l'autonomia de les Esglésies locals (diòcesis)?

Altres es fixen més en qüestions relacionades amb l'ètica o la cultura de la vida i es pregunten: ¿No s'hauria de revisar el tema del control de natalitat amb preservatius? ¿Fins a quin punt no acceptar la reproducció "assistida", anant en compte, això sí, a no caure en una perillosa manipulació genètica?

En fi, és possible que es necessiti més diàleg tant amb el poble de base (els laics) com també amb el món de la ciència. Conceptes com “ordre natural” i “dret natural i diví”, potser són susceptibles de revisió en diàleg amb tota la gent de bona voluntat...

III. Sincerant-me com a creient

Jo, situat en aquest món i com a membre de l'Església, que estimo profundament:

Reconec que pateixo veient com Jesucrist i la seva Església resten fora de l'interès de molts, fins i tot de qui ha pogut respirar un cert ambient cristià en les seves famílies. Penso en els néts de famílies molt properes, que han tingut el bon exemple dels seus avis i més o menys dels seus pares, però ells, potser batejats, no han arribat a anar a catequesi o bé han abandonat tota pràctica. També em sap greu que moviments sorgits a l'empara de l'Església (grups d'esplai, corals), a poc a poc hagin anat declarant-se “no-confessionals”.

Confesso, agraït, la meua fe cristiana o catòlica, tot demanant a Déu que amb la gràcia de l'Esperit Sant, me l'afermi i me l'augmenti. Crec en Jesucrist, el Fill de Déu o el Déu-Fill encarnat, que és camí, veritat i vida. Entenc l'Evangeli com un camí d'humanisme, però sobretot com la gran prova que Déu ens estima!

Vull viure la fe en una comunitat cristiana que tingui esperit de família. Jo mateix ajudaré perquè la meua comunitat sigui viva. Mútuament ens hem de donar suport espiritual. La fe es cultiva en comunió. Altrament, vivint massa sols, podríem perdre la confiança en l'Església i fins i tot perdre la fe en Jesucrist i en Déu... Com n'és d'important la proximitat i la cordialitat... De fet, el nostre Déu no és un Solitari sinó “Trinitat”, és a dir, Comunió.

Accepto viure el present en sentit “martirial” o de testimoni (si el gra de blat no mor...), és a dir, accepto la situació de “pobresa i humilitat” i de sofriment unit al Crist que fou realment un “menor” i un “maltractat”. Em proposo fer el màxim, sempre donant testimoni de Crist dins el meu ambient. Que Crist creixi, encara que jo minvi... Mentre Ell sigui més conegut i estimat, tant se val el prestigi de la meua persona.

Cal obrir finestres i espais de llibertat, moguts per l'Esperit. Tant de l'Esclatada com del Concili hem de fixar-nos en el seu “esperit”. Llavors, certs punts “disciplinaris” podrien ser relativitzats. L'important és viure segons l'esperit evangèlic de senzillesa, pobresa, compromís per la veritat i la justícia, i de plena confiança en el Senyor. Penso que el Cristianisme és massa important com perquè hàgim de témer que un dia desaparegui. El papa Benet XVI ha dit que “el cristianisme és la victòria de la intel·ligència en el món de les religions”. Em moriré jo i qui sap si desapareixerà un cert estil d'Església, però mai no serà arraconat ni oblidat totalment l'Evangeli. Sempre hi haurà qui estimarà Jesucrist.